

Koran (Wikipedia)

1. Inleiding:

De Koran of Qoeran is het enige van de door moslims erkende islamitische Heilige Boeken dat zuiver zou zijn overgeleverd. Volgens de islamitische traditie zijn de woorden in de Arabische taal door God via de engel Djibriel aan Mohammed geopenbaard. De Koran wordt beschouwd als het eerste prozawerk uit de Arabische literatuur en heeft een grote invloed gehad op de literaire ontwikkeling van het Arabisch.

Het Arabische woord Qoeran betekent oplezing, voordracht.

Koran wordt gebruikt voor de Nederlandse vertaling. Een vertaling wordt door moslims doorgaans niet als authentiek gezien, omdat vertalen automatisch interpreteren zou betekenen. Iedere vertaling is dus 'slechts' een interpretatie. Vertalingen vertonen, door de opbouw van de Arabische taal, op essentiële punten grote verschillen en worden dan ook niet als gezaghebbend erkend. Exegese op de Arabische Koran is wel mogelijk en wordt tafsir genoemd. De bekendste islamitische geleerden (oelema) spreken daarom over een 'exegetische vertaling'.

De Koran is de eerste bron van de islam, maar de Overleveringen (Hadith) zijn de tweede bron. De Koran geeft geen specifieke antwoorden op elke vraag of elk probleem. Mohammed en zijn metgezellen worden gezien als de levende uitleggers in praktijk, vastgelegd in de Overleveringen. De Koran en de (minder absolute) Hadith samen vormen de basis van de islam. Voor moslims is de autoriteit van de Koran absoluut. Het wordt gezien als het Woord van God. De Koran wordt echter wel geïnterpreteerd. Dit kan een dynamische interpretatie zijn die met de omstandigheden verandert.

2. Structuur

De Koran is niet chronologisch ingedeeld. Uit overleveringen leren we dat toen kalief Oethman ibn Affan rond 650 de teksten verzamelde, men de hoofdstukken (soera's) min of meer aflopend volgens lengte heeft gerangschikt. De kortste soera omvat drie en de langste 286 ayat (verzen). In totaal bevat de Koran 114 soera's, bestaande uit 6226 ayat (afhankelijk van de indeling), die met uitzondering van soera Het Berouw allemaal beginnen met de aanhef Bismillah ar-Rahmaan ar-Rahiem (In de naam van God, de genadevolle, de Barmhartige). Buiten eigennamen en geografische termen komen er zo'n 1875 verschillende woorden in de Koran voor.

De eerste soera met zeven ayat (Al Fatiha, de Opening) wordt de kern van de Koran genoemd. Alle soera's hebben een naam, die vaak ontleend is aan een woord in het begin van de soera, zoals 'De Opening', 'De Koe' en 'Het geslacht van Imraan'. Het hoeft niet zo te zijn dat de naam de inhoud van de soera dekt. De soera's kunnen verder onderscheiden worden qua periode: de Mekkaanse soera's, welke uit de eerste periode stammen toen Mohammed nog in Mekka woonde en slechts geestelijk leider was voor een beperkte aanhang, voordat hij naar Medina migreerde, en de tweede periode met de Medinaanse soera's, na de Hidjra in Medina, waar Mohammed ook politiek leider werd. De soera's uit de tweede periode hebben een duidelijk meer wettisch karakter en er werd een oorlogsdoctrine van een tegenaanval toegevoegd. Ook de soera's geopenbaard na de terugkeer in Mekka in 630 vallen onder de Medinaanse soera's.

3. Inhoud

Mohammed leefde van ca. 571 tot 632; vanaf 609 of 610 zou hij zijn openbaringen hebben gekregen. De inhoud van de Koran is volgens moslims in 23 jaar geopenbaard. Halverwege die periode, rond het jaar 622, vertrok Mohammed met zijn volgelingen van Mekka naar Yathrib, de hidjra. Later werd Yathrib Medina genoemd. De emigratie van Mekka naar Medina is tevens het begin van de islamitische jaartelling.

De Koran is geschreven in naam van God, vaak in de directe rede, waarbij God in de eerste persoon meervoud spreekt, en soms in de indirecte rede, waarbij God met de derde persoon enkelvoud wordt aangeduid. De Koran bevat vermaningen en instructies voor moslims en vertellingen over voorgaande profeten en volken en hun lotgevallen. (Zie de Lijst van soera's). De Koran is een oproep tot onderwerping of overgave, 'islam', aan de ene God. De Koran benadrukt de mening dat de God van de islam dezelfde is als de God van Joden en christenen. Het woord Allah is geen eigennaam, maar de Arabische aanduiding voor de God.

De toon van de openbaringen uit Medina verschilt van die uit Mekka. De Mekkaanse soera's zijn kort en gaan vooral over de grootheid van God en zijn schepping, het oordeel op de Laatste Dag en het resultaat daarvan: het paradijs of de hel. De oproep tot bekering is al aanwezig maar nog tamelijk vrijblijvend. De Medinaanse soera's, na de Hidjra, zijn langer, leggen meer de nadruk op regelgeving en sociale ordening en bevatten oproepen tot bekering en bestrijding van de 'ongelovigen' (kafirs), meer specifiek de bewoners van Mekka en andere stammen die de jonge moslimgemeenschap (oemma) in haar eerste jaren van bestaan bedreigden.

Soms brengen de teksten verhalen uit de Bijbel in herinnering, zoals soera Jozef (Yoesoef), die een deel van het boek Genesis hervertelt en, volgens sommige commentatoren verwijst Zol-Qarnain (de twee-hoornige) in soera De Spelonk 86 naar Alexander de Grote. Maar zoals de Christelijke leer op sommige punten van de Joodse leer over God afwijkt, wijkt de islamitische leer af van de Joodse en Christelijke leer. Zo maakt de Koran op een aantal plaatsen melding van de profeet Isa 'de zoon van Maryam', maar ontkent stellig dat deze de zoon van God is. Wel worden de maagdelijke geboorte en het leven zonder zonde van Isa verteld. De Joodse Messiasverwachting, zoals volgens de christenen vervuld door Jezus, komt in de Koran negen keer[5] voor, zoals in soera Het Geslacht van Imraan 45.

4. Ontstaansgeschiedenis

Traditionele moslimgeleerden uit de islamitische wereld zijn het in grote lijnen eens over de ontstaans- en verspreidingsgeschiedenis van de Koran. Islamologen in de westerse wereld zetten echter een aantal kritische kanttekeningen bij die visie en enkele kritische geleerden vechten de door traditionele moslimgeleerden geclaimde authenticiteit van de Koran aan.

Johannes van Damascus, een van de persoonlijke adviseurs van de Syrische kalief, kende aan het begin van de 8e eeuw ten minste enkele van de tegenwoordig bekende soera's, wat blijkt uit zijn boek "Bron van Kennis", geschreven omstreeks 742/743. Hierin noemt hij de soera's De Koe (2), De Vrouw (4) en De Tafel (5). Ook gaat hij in op een verhaal met de titel "De Kameel van God", maar dat ontbreekt in de Koran.

4.1 Traditionele visie

Volgens de islamitische overlevering werd de Korantekst in de periode 610-632 in delen, beginnend met de Laylat al-Qadr, door de engel Djibriel aan Mohammed geopenbaard. De openbaringen werden vervolgens door zijn volgelingen door middel van recitatie uit het hoofd geleerd en fragmentarisch

opgeschreven op stukken perkament, hout en bot. Er wordt aangenomen dat Mohammed analfabeet was en dus zelf lezen noch schrijven kon.

Over de chronologische volgorde van openbaring zijn moslimgeleerden het globaal eens, maar van een aantal tekstgedeelten is onduidelijk wanneer zij precies zijn geopenbaard. Zo bestaat verschil van mening over welke passage als eerste werd geopenbaard. Een meerderheid van moslimgeleerden gaat ervan uit dat de eerste vijf verzen van soera De Bloedklomp waren, die in de maand ramadan van het jaar 610 werden geopenbaard toen Mohammed zich in een grot had teruggetrokken. Anderen denken dat het de eerste twee verzen van soera De Ommantelde waren, of de hele soera De Opening. De meeste islamologen onderschrijven de chronologie die door moslimgeleerden aan de diverse passages wordt toegekend.

Bij de dood van Mohammed in 632 bestond er geen complete, schriftelijke korantekst.

De mondelinge overlevering was in de eerste jaren na Mohammeds dood nog uiterst belangrijk. Toen na de Slag bij Al-Yamaamah (632) echter een groot aantal moslims, waaronder een groot aantal Hafiz gesneuveld was, was dat voor kalief Aboe Bakr aanleiding om de losse tekstfragmenten systematisch te laten verzamelen. Hij wees Zaid ibn Sabit, een van Mohammeds schrijvers, aan om dat te doen. Zaid stond bekend als degene die het meeste van de Koran uit zijn hoofd kende en hij had ook de meeste tekstfragmenten genoteerd. Zaid baseerde zijn werk in de eerste plaats op de beschikbare geschreven tekstfragmenten, die hij liet controleren door degenen die (delen van) de Koran uit hun hoofd kenden (qurra', enk.qari'). Vooral voor de juiste volgorde was hij van de qurra' afhankelijk. Hij veranderde de tekst op geen enkele wijze en voegde er geen verklaringen of redactionele commentaren aan toe.

De traditionele visie is dat de openbaringen van de Koran onder voorzitterschap van Zaid ibn Sabit werden opgeschreven door Omar ibn al-Chattab, Oethman ibn Affan, Ali ibn Aboe Talib, Talha ibn Oebeydullah, Sa'd ibn Abi Waqqas, Aboe Derda, Mikdad, Oebay ibn Kab, Aboe Moesa el-Eshari en Abdullah ibn Masud. Deze eerste volledige schriftelijke koran (moeshaf – verzameling bladen) ging na de dood van Aboe Bakr naar Omar ibn al-Chattab en na diens dood naar zijn dochter Hafsa, die een van Mohammeds weduwen was. Toch bleef mondelinge overlevering nog lange tijd de belangrijkste manier om de Koran door te geven.

Onder de derde kalief, Oethman ibn Affan (644-656), begon het proces van officiële codificatie van de verzamelde teksten. De reden hiervoor was dat in de verschillende centra van het uitdijende islamitische rijk onenigheid over de correcte manier van reciteren ontstond. Een commissie van vier onder leiding van Zaid ibn Sabit stelde in 651 de eerste officiële codex vast. Door het ontbreken van diakritische tekens en klinkertekens liet deze tekst de mogelijkheid van zeven door de moslimgemeenschap erkende leeswijzen (dialecten) open, zij het dat, waar onenigheid bestond, gekozen werd voor het dialect van Qoeraij, de stam van Mohammed. Dit betrof vooral de uitspraak en zorgde slechts in beperkte mate voor verschillen in betekenis. Er werden vier, vijf of zes kopieën gemaakt die naar Mekka, Damascus, Basra en Koefa gestuurd werden. Eén exemplaar hield Oethman zelf. Afwijkende exemplaren werden vernietigd. Twee van deze eerste Korans zouden nog bewaard zijn in Tasjkent (naar verluidt het persoonlijke exemplaar van Oethman) en in het Topkapi-museum in Istanboel. Efim A. Rezvan dateert de koran van Tasjkent vanwege het gebruikte schrift (Kufic) rond het jaar 800.

Ook na deze Oethmaanse tekst bleef de mondelinge overlevering, vooral voor de juiste uitspraak, belangrijk. Rond 700 werden er diakritische puntjes aan toegevoegd om de medeklinkers van elkaar

te onderscheiden en nog later werden er ook nog klinkertekens toegevoegd. De huidige gedrukte Koranteksten zijn vrijwel alle gebaseerd op een in 1924 in Caïro gedrukte standaarduitgave.

4.2 Andere visies

Er bestaan geheel verschillende visies op hoe de Koran precies tot stand gekomen is. Zo hield de Koranvertaler Richard Bell zich bezig met het rangschikken van de verschillende soera's onder de aanname dat Mohammed zelf zich met de verzameling en redactie bezig had gehouden. Naast het idee dat Mohammed zijn materiaal ontving door Goddelijke inspiratie, is wel geopperd dat Mohammeds openbaringen voortkwamen uit epileptische aanvallen.

Tenslotte zijn er onderzoekers die op grond van archeologische vondsten en taalkundig onderzoek menen dat de Koran is ontstaan uit een verzameling geschriften uit de tijd vóór Mohammed, de meeste kritische onderzoekers noemen joodse (Thora) en christelijke (Evangelie) verhalen en een verzameling volksverhalen gesteld in een aan het Arabisch verwante taal, te weten het Aramees. Pogingen van westerse oriëntalisten om de ontstaansgeschiedenis van de Koran te achterhalen en teksten met elkaar te vergelijken worden doorgaans bemoeilijkt door de traditionele islamitische opvatting dat de Koran vanaf het begin ongewijzigd is overgeleverd. In 1979 wist Qadhi Isma'il al-Akwa', directeur van de Jemenitische Antiquiteitenautoriteit, een Duits instituut te interesseren om een vondst uit 1972 van oude koranresten in Sana'a te onderzoeken, en vanaf 1981 werd ook de Duitse geleerde Gerd Rüdiger Puin daarbij betrokken. De oude koranfragmenten bleken geschreven in Hidjazi, een zeldzame en, voor zover bekend, oudste vorm van Arabisch schrift. Puin vond allerlei verschillen met de moderne Koran, wat hem in Jemen niet in dank werd afgenomen.

In 1987 schreef Parvez Manzoor boos in de Muslim World Book Review dat de onderzoekers erop uit waren het geloof van moslims in de Koran te ondermijnen. In nieuwe korans staat tot in details aangegeven hoe de tekst moet worden uitgesproken. De precisie beperkt zich niet tot de klinkers en medeklinkers. Priegeltekentjes geven ook informatie over de voordracht van de tekst. Deze tekens stonden niet in de door Puin gereconstrueerde koran.

Het staat vast dat de Koran een groot aantal traditionele gegevens en thema's bevat die direct terug te voeren zijn op joodse en christelijke tradities, waaronder Apocriefen van het Nieuwe Testament en de Talmoed. Soera Jonas 94 verwijst expliciet naar de verhalen uit de eerdere Openbaringsgeschriften. Soera De Waardevolle Nacht wordt door een enkele vertaler in verband gebracht met de Kerstnacht.[13] Verhalen over bijbelse figuren als Jozef of Abraham zijn in de Koran terug te vinden in een vorm die sterk doet denken aan de joodse midrasj, een genre waarin de bijbelse legenden – die doorgaans veel aan de verbeelding overlaten – worden uitgebreid.

5. Religieuze betekenis

De Koran is geen wetboek. Voor de uitleg van de Koran hebben de voornaamste stromingen in de islam (soennieten en sjiieten) een traditie van geleerden, genaamd de oelema, in het leven geroepen. Er bestaat een verzameling boeken, die samen de Ahadith ('overleveringen') vormen. Daarin staan onder meer commentaren op de Koran die worden toegeschreven aan Mohammed, hoewel anderen van mening zijn dat deze afkomstig zijn van andere moslimtheologen. Bepaalde geschriften hebben meer waarde binnen de Hadith dan andere, afhankelijk van de richting binnen de islam.

Binnen islam is niet iedereen overtuigd van het nut en de autoriteit van hadith teksten en oelema-geleerden. Zo zijn er ook koranisten, welke de autoriteit van deze tradities afwijzen. De Koran is

voor belijdende moslims hét heilige boek, maar hierbij geldt echter de restrictie dat het boek die waarde alleen heeft in het Arabisch. Veel moslims vinden dat een vertaling een interpretatie is in een andere taal, en dus niet mag suggereren dat die ook daadwerkelijk de Qoer'an is. Moslims met een andere moedertaal dan het Arabisch zien zich dan ook voor de taak gesteld het boek in een voor hen vreemde taal te lezen.

De Koran spreekt met respect over de Thora (Tawrat), de Psalmen (Zaboer) en het Bijbelse Evangelie (Indjil). De islam erkent de Tawrat, als een heilig geschrift. Volgens de islamitische leer zou de Tawrat in de loop der eeuwen door mensenhanden veranderd zijn en zou niet meer duidelijk zijn wat oorspronkelijk Gods woord zou zijn geweest. Door moslims wordt alleen de Koran als het zuivere woord van God gezien. De Tawrat werd volgens de Koran geopenbaard aan Musa (Mozes), de Zaboer aan Dawud (David) en de Indjil aan Isa (Jezus). In de Koran worden de Thora en de Psalmen wel genoemd, maar de rest van de Tenach, de Profeten en de Geschriften, wordt niet genoemd. Iets dergelijks geldt voor de boeken van het Nieuwe Testament: de Koran vermeldt wel het Evangelie als openbaring aan Isa, maar niet de Brieven. Niet duidelijk is welk gedeelte oorspronkelijk door God geopenbaard is en welk gedeelte later is vervalst of toegevoegd, zoals eveneens blijkt uit de problematiek omtrent de Apocriefe boeken van de Bijbel. Verder is er nog sprake van verloren gegane Rollen, geopenbaard aan Ibrahim (Suhuf-i-Ibrahim).

In de hele islamitische wereld heeft de Koran grote betekenis. Reeds ten tijde van kalief Omar (634-644) begon men koranscholen (madrassa's) op te richten. In deze scholen werd kinderen geleerd de Koran uit het hoofd te leren ofwel te reciteren. Los van de vraag of men de inhoud van de teksten begrijpt wordt betekenis toegekend aan het reciteren van de Koran in het Arabisch. Voor moslims is het reciteren een belangrijk onderdeel van de godsdienst: aan de woorden van de Koran worden helende en beschermende eigenschappen toegekend. Koranrecitatie in het Arabisch maakt deel uit van de verplichte gebeden. Veel moslims zijn bedreven in tadjwied, dat is de Koran op een aangename, bijna melodieuze manier reciteren.

De Koran wordt door moslims met respect behandeld: zo wordt hij bij voorkeur in een schone kamer op een zo hoog mogelijke plaats en boven andere boeken bewaard. Hij wordt doorgaans niet op een tafel gelegd, omdat het gevaar bestaat dat er iets bovenop gelegd wordt, en wordt hij niet op de grond gelegd, omdat deze als onrein wordt beschouwd. Voor het lezen of aanraken van de Koran wordt de rituele wassing verricht. Sommige orthodoxe moslims hebben er moeite mee als een niet-moslim de Koran leest of aanraakt.